

**Związek Pracodawców
Przemysłu Opakowań i Produktów w Opakowaniach EKO-PAK**

**ul. Chałubińskiego 8
00-613 Warszawa
NIP: 7010494958
REGON: 362006278
Tel/fax: 22-699-03-20
biuro@eko-pak.biz**

Warszawa, 15 października 2015 r.

**Ministerstwo Środowiska
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa**

Dotyczy: projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie „Aktualizacji Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2014”

W odpowiedzi na pismo w sprawie zgłaszania uwag do projektu „Aktualizacji Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2014” (znak DP-078-236/36596/15/SK), Związek Pracodawców Przemysłu Opakowań i Produktów w Opakowaniach EKO-PAK przedstawia poniżej swoje uwagi do projektu aktualizacji Planu.

Kwestie metodologiczne:

1. Plan nierównomiernie traktuje stan otoczenia prawnego regulującego gospodarkę danymi rodzajami odpadów. O ile w obszarze odpadów komunalnych podstawą do analiz jest stan prawny obowiązujący w 2013 r., a więc nieuwzględniający choćby poważnej nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (nowelizacja z 28 listopada 2014 r.) to np. w zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym za podstawę przyjęto stan prawny jeszcze nie obowiązujący (ustawa z 11 września 2015 r., podpisana przez Prezydenta RP w dniu 5 października br.). Brak jest więc konsekwencji w przyjęciu jednolitego dla wszystkich rodzajów odpadów roku wyjściowego do tworzenia Planu. Co więcej, oparcie analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na częściowo nieaktualnym stanie prawnym prowadzi do niekompletnych spostrzeżeń, wniosków i zaleceń w obszarze tej kategorii odpadów.
2. Plan prognozuje przyrost masy odpadów komunalnych w roku 2030 średnio o 11,2% w stosunku do roku 2013. Powstaje więc pytanie o podstawy do takiego szacunku biorąc pod uwagę że:
  - a. Plan zakłada zerwanie związku ilości wytwarzanych odpadów komunalnych ze wzrostem PKB,
  - b. wg Planu liczba ludności Polski w 2030 r. będzie mniejsza (ujemny przyrost naturalny) niż w roku 2013 o ponad 1 mln osób,
  - c. prowadzone będą liczne, szeroko zakrojone działania na rzecz zapobiegania powstawania odpadów (przeciwdziałanie marnotrawstwu żywności, ponowny użytek i naprawa, eko-projektowanie), których celem ma być wyraźne zmniejszenie masy powstających odpadów komunalnych.

Nasuwa się więc wątpliwość, czy szacunki dotyczące poziomu wzrostu masy odpadów komunalnych w horyzoncie najbliższych 15 lat nie są sprzeczne z innymi kluczowymi założeniami Planu.

Kwestie merytoryczne

1. Zapobieganie powstawania odpadów komunalnych, rodzaje, źródła powstawania, ilość i jakość wytwarzanych odpadów komunalnych

Zapobieganie powstawania odpadów żywnościowych jest istotną kwestią z punktu widzenia gospodarki odpadami, ale należy podejść do tego problemu z dużą rozważą. Niektóre działania, jakie Plan określa w tym względzie, wymagają doprecyzowania lub głębszej rewizji.

**Związek Pracodawców
Przemysłu Opakowań i Produktów w Opakowaniach EKO-PAK**

ul. Chałubińskiego 8
00-613 Warszawa
NIP: 7010494958
REGON: 362006278
Tel/fax: 22-699-03-20
biuro@eko-pak.biz

Idea wdrażania jednoznacznego oznakowania informującego o okresie przydatności do spożycia jest właśnie takim przykładem. Oznakowanie produktów spożywczych wynika bowiem przede wszystkim z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 1169/2011, które nakazuje oznakowanie produktów spożywczych datą minimalnej trwałości do spożycia lub terminem przydatności do spożycia. Rozporządzenie to obowiązuje kraje członkowskie UE wprost i jakkolwiek zamysł „jednoznacznego oznakowania informującego o okresie przydatności do spożycia” nie może być z nim sprzeczny.

Zastanowienia wymaga też pomysł promowania kupowania produktów, które nie są nadmiernie pakowane. Plan w żadnej mierze nie precyzuje bowiem, czym jest owo „nadmierne pakowanie”.

2. Identyfikacja problemów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji

Wśród kluczowych problemów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi pominięta została zupełnie kwestia ujednoczenia standardów selektywnej zbiórki odpadów z gospodarstw domowych. W Planie kilkakrotnie wskazuje się na niedostatek selektywnie zebranych odpadów oraz zbyt wysoki poziom odpadów zmieszanych. Tymczasem to nie tylko za mało rozwinięta infrastruktura do selektywnej zbiórki, ale też brak jednolitych, wysokich standardów selektywnej zbiórki oraz brak określenia zasad, po spełnieniu których odpad uznaje się za selektywnie zebrany, są istotnymi barierami dla zwiększenia masy odpadów posegregowanych u źródła. Potwierdzeniem tego jest zasygnalizowana w Planie konieczność likwidacji zbiórki dwupojemnikowej (frakcje „sucha” i „mokra”) oraz wydanie do końca 2016 r. rozporządzenia określającego właśnie standardy selektywnej zbiórki.

3. Opakowania i odpady opakowaniowe; Zapobieganie powstawaniu, źródła powstawania, ilości wytworzone i zagospodarowanie

Odpowiednie projektowanie i produkcja wyrobów (eko-projektowanie) są niezwykle istotne w zapobieganiu powstawania odpadów oraz ograniczania ich masy, ale mają swoją wyraźną granicę. Taka granica jest widoczna w przypadku opakowań środków spożywczych, gdzie opakowanie pełni przede wszystkim rolę ochronną dla żywności. W pierwszym rzędzie więc takie opakowania powinny spełniać zharmonizowane normy CEN oraz Wymagania Zasadnicze określone w obecnie obowiązującej Dyrektywie 94/62/WE. Owe Wymagania Zasadnicze i normy CEN muszą też pozostać podstawową, wiążącą prawnie normą wymagań projektowych dla opakowań, zaś wszelkie planowane krajowe regulacje w zakresie eko-projektowania nie mogą być z tymi zasadami sprzeczne (nie mogą też więc wykroczać poza Wymagania Zasadnicze i normy CEN).

Oczywiście, producenci mogą i powinni prowadzić własne inicjatywy w zakresie zrównoważonej gospodarki surowcami i wytwarzania opakowań przyjaznych dla środowiska, ale do czasu zmian prawnych wynikających np. z nowych dyrektyw UE nie mogą być do takich zmian przymuszani krajową nadregulacją.

W ograniczeniu liczby odpadów duże znaczenie ma też stosowanie opakowań zwrotnych. Plan niestety pomija zupełnie kwestię wsparcia instytucjonalnego i / lub prawnego dla rozwoju gospodarki opakowaniami zwrotnymi, np. opakowaniami szklanymi po napojach i piwie. Tymczasem kwestia kaucji zwrotnych jest jednym z wysoko ocenianych narzędzi / instrumentów, mogących mieć wpływ na fazę konsumpcji i użytkowania. Plan jednak nie zawiera żadnych kierunków i zaleceń, jak te narzędzie upowszechnić tak, aby stało się wygodne dla konsumenta i stosowane powszechnie.

**Związek Pracodawców
Przemysłu Opakowań i Produktów w Opakowaniach EKO-PAK**

**ul. Chałubińskiego 8
00-613 Warszawa
NIP: 7010494958
REGON: 362006278
Tel/fax: 22-699-03-20
biuro@eko-pak.biz**

W Planie brakuje także analizy, wyciągnięcia wniosków oraz wyszczególnienia zaleceń dla poprawy osiąganych poziomów recyklingu i odzysku opakowań w świetle danych GUS za rok 2013. Wg tych danych, do osiągnięcia wymogów dyrektywy 2004/12/WE w zakresie poddania recyklingowi odpadów opakowaniowych brakuje w Polsce: dla odpadów szkła gospodarczego – 16,6 punktów procentowych, dla papieru i tektury – 10,3 pkt. proc., a stali i aluminium – ok. 15 pkt. proc. Ponieważ rok 2015 jest pierwszym rokiem, w którym nie obowiązuje już derogacja w osiągnięciu wymaganych przez UE poziomów, tylko w latach 2014 – 2015 recykling odpadów opakowaniowych w Polsce musiałby się zwiększyć: w przypadku szkła – o ponad jedną czwartą, dla papieru i tektury – o blisko jedną piątą, zaś dla stali i aluminium – o prawie jedną trzecią.

Biorąc pod uwagę likwidację możliwości wykorzystania nadwyżek z lat poprzednich i zauważalny spadek poziomu recyklingu w roku 2013 (o czym zresztą nadmieniamy w Planie), osiągnięcie takich przyrostów w tak krótkim czasie będzie niezwykle trudne i wymagać powinno dodatkowych, niezwłocznych działań ze strony Państwa. W przeciwnym razie zobowiązania Polski jako kraju członkowskiego UE nie zostaną wykonane, co narazi nasz kraj na sankcje karno-finansowe. Tymczasem Plan w ogóle takie zagrożenie pomija.

Powstaje też pytanie, jaki wpływ ewentualne nieosiągnięcie tych celów miałyby na egzekucję zapisów określonych w ustawie o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.

4. Przyjęte cele w gospodarce odpadami; Odpady komunalne, w tym odpady żywności i inne odpady ulegające biodegradacji

Zawarte w Planie cele w zakresie recyklingu odpadów komunalnych budzą ogromne zdziwienie. Dla recyklingu i przygotowania do ponownego wykorzystania użycia frakcji papieru, metali, szkła i tworzyw sztucznych w 2020 r. przyjęto cel na poziomie 40% (łączna masa tych frakcji). Cel taki jest sprzeczny z zapisami Dyrektywy 2008/98/WE oraz ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w których to obu źródłach prawa łączny poziom recyklingu i przygotowania do recyklingu tych 4 w/w frakcji odpadów komunalnych ustalony został na co najmniej 50% w 2020 r.

Powstaje też pytanie, czy tak błędnie określony cel nie rzutuje na pozostałe cele zapisane w Planie, a dotyczące recyklingu, termicznego przekształcania oraz mechaniczno-biologicznego przekształcania całości odpadów komunalnych.

Plan zakłada też ujednoczenie systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie całego kraju do końca 2016 r. Powstają więc pytania:

- a. czy oznacza to obowiązywanie jednolitych standardów selektywnej zbiórki już od 2017 r., czy też zakładany jest okres dostosowawczy (*vacatio legis*), a jeśli tak, to jak długi,
- b. jak ten system selektywnej zbiórki winien po ujednoczeniu wyglądać (4 pojemniki, 5 czy też więcej).

Niestety, w Planie na ten temat nie ma żadnej wzmianki, co jest jego poważną wadą koncepcyjną.

5. Kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawania odpadów i kształtowania systemu gospodarki odpadami

Przyjęte w Planie kierunki działań są w kilku przypadkach niekonsekwentne; nie korespondują też niekiedy ze wcześniejszymi analizami ani z harmonogramem realizowanych działań.

W zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, brak jest określenia działań dla wsparcia i promowania systemów gospodarki opakowaniami zwrotnymi, w szczególności opakowaniami szklanymi po napojach i piwie. Tymczasem

**Związek Pracodawców
Przemysłu Opakowań i Produktów w Opakowaniach EKO-PAK**

ul. Chałubińskiego 8
00-613 Warszawa
NIP: 7010494958
REGON: 362006278
Tel/fax: 22-699-03-20
biuro@eko-pak.biz

w harmonogramie działań kaucja za opakowania zwrotne została uznana za narzędzie o wysokiej skuteczności dla zapobiegania powstawaniu odpadów.

Plan zaleca też koordynację działań w poszczególnych województwach przy rozwoju infrastruktury ITPOK. Tymczasem we wcześniejszych częściach Planu zwiększenie liczby ITPOK (instalacje planowane do realizacji) zostało wskazane jako poważne zagrożenie dla osiągnięcia przez gminy wymaganych poziomów recyklingu odpadów komunalnych. Plan powinien więc postulować wyraźne ograniczenie zamierzeń w zakresie budowy ITPOK, a nie tylko „koordynację” ich powstawania pomiędzy województwami.

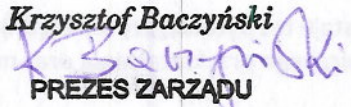
Plan postuluje, w obszarze Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta, powiązanie stawek opłat z „jakością” wprowadzanych opakowań. Zamiar ten wymaga szerszego wyjaśnienia tym bardziej, że traktowany literalnie może prowadzić do nadmiernego „odchudzania” czy zubożania struktury opakowania, co w przypadku opakowań środków spożywczych może zagrozić bezpieczeństwu i ochronie samego produktu żywnościowego.

6. Sposób monitoringu i oceny wdrażania Planu

Zestaw wskaźników w zakresie monitorowania i oceny wdrażania Planu zawiera liczbę etatów w administracji centralnej oraz wojewódzkiej w zakresie gospodarki odpadami. Nie wiadomo jednak, jakie jest w tym przypadku przeznaczenie wskaźnika: czy liczba etatów w administracji ma wzrosnąć, czy nie. Co więcej, Plan nie ujmuje w ogóle liczby miejsc pracy, które dzięki jego realizacji powinny powstać np. w branży zajmującej się gospodarką odpadami (tymczasem powstanie nowych miejsc pracy jest jednym z celów Gospodarki o Obiegu Zamkniętym).

Powstaje więc pytanie, czy naprawdę jedynym skutkiem realizacji Planu w dziedzinie rozwoju rynku pracy ma być zmiana (np. wzrost) liczby etatów w administracji publicznej.

Z wyrazami szacunku,

Krzysztof Baczyński

PREZES ZARZĄDU

Związek Pracodawców Przemysłu Opakowań
i Produktów w Opakowaniach EKO-PAK
ul. Chałubińskiego 8, 00-613 Warszawa
biuro@eko-pak.biz